Барвінок

12
1987

ISSN 0132-5930

ДОРОГА́ МОЯ МОСКВА

Хоч би в яких містах світу я бував, хоч би як захоплювався їх красою, Москва залишиться для мене найкращим містом у світі. Ідеш по Москві, її майданами, тихими провулками — і відчуваєш усією душею: це твоє місто. Воно є у тебе, як є мати, Батьківщина, небо над головою, повітря, яким ти дихаєш. Люба моя Москва, столиця нашої Вітчизни.

Я певен, що патріотизм починається з любові й поваги до того, що заповіли батьки, діди, предки. З любові до свого міста починається гордість за свою Вітчизну.

Можна безліч разів приходити на Красну площу, і щоразу переймає дух, коли дивишся на казковий храм Василя Блаженного, що тягнеться в небо барвистими фантастичними куполами. І тут же, біля підніжжя Кремлівської стіни,— Мавзолей Леніна. За ним собори — врочисті, горді й нарядні. Ніби вся краса Древньої Русі прийшла на площу, щоб навіки злитися зі світлим, новим містом. Треба лише вміти дивитися, відчувати цю красу.

Сергій МИХАЛКОВ,
Герой Соціалістичної Праці,
депутат Верховної Ради СРСР

Сергій АЛЕКСЄЄВ

Чічіко і російська дівчинка Ніна

Здружились вони — Чічіко і російська дівчинка Ніна. Біжать вони берегом моря:

— Чічіко! Чічіко! Чічіко!— доганяє приятеля Ніна. Голос довго дзвенить над морем.

Піднімуться діти в гори:

— Ніно! Ніно! Ніно!— Чічіко кличе Ніну.

Спустяться діти в темну ущелину:

— Ніно! Чічіко! Ніно! Чічіко!— відлунює сто разів ущелина.

Уже рік, як хлопчик і дівчинка товаришують. Коли побачиш: іде Чічіко — обов'язково поруч Ніна. Якщо помітиш Ніну, можеш очі заплющити і то Чічіко побачиш. Дружать вони, Чічіко і російська дівчинка Ніна.

А колись? Навіть казати смішно. Раніше зовсім по-іншому було. Боялась Ніна тоді Чічіко. І Чічіко тримався осторонь Ніни. Жили діти в одному селищі, а ніби в країнах різних жили.

Та хіба тільки діти?

Маленький гірський потік розділяв селище на дві половини. В одній половині живуть грузини, а в другій оселились росіяни. Над росіянами старший дворянчик російський. На тій половині командує всіма якийсь невидний грузинський князь. А найголовніший над усім селищем — пикатий, носатий, пузатий урядник царський.

На Кавказі багато різних народів: осетини, абхазці, аджарці, грузини, вірмени, азербайджанці, інгуші, кабардинці, росіяни. Це ще не все. Не хочуть багатії, щоб жили люди прості в дружбі. Якщо у чварах живуть народи, легше панувати над ними. Простіше їх пригнічу-

Яків АКИМ

ПЕРШИЙ СНІГ

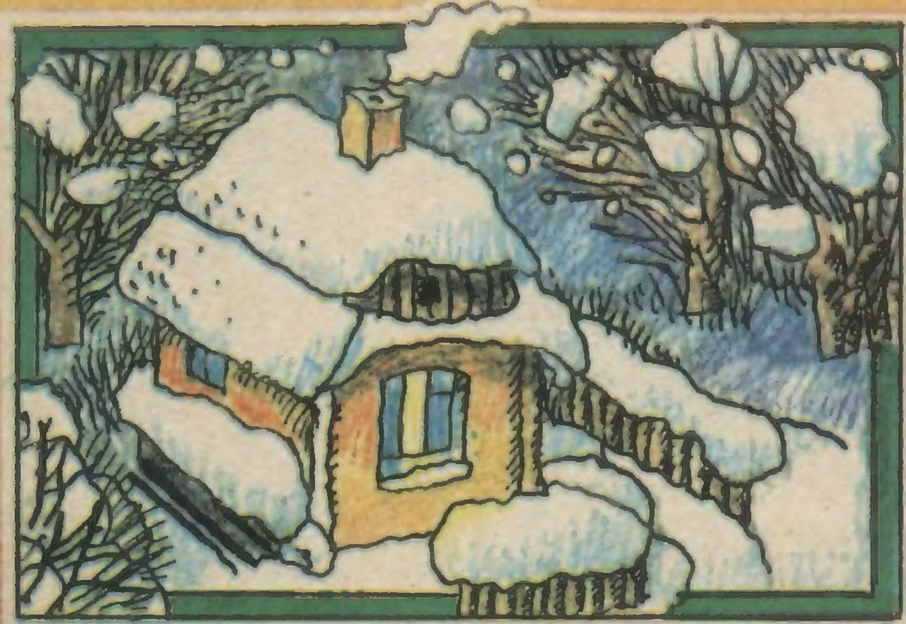
Вранці кіт
Приніс на лапах
Перший сніг!
Перший сніг!

Має він
І смак, і запах —
Перший сніг!
Перший сніг!

Він кружляє
Без упину,
Вже й дерева
Побілив,
І пухнасту
Скатертину
На бруківці
Розстелив.

Умостився
Біля хати,
Задрімав
На ліхтарі.
Значить, скоро
На санчатах
Ми із гірки
Будем
Мчати
І фортецю будувати
У засніженім дворі!

Переклала з російської
Л. КОМПАНІЄЦЬ

вати. Легше з бідних три шкури дерти. Нехай у розбраті живуть народи. Нехай ненавидять один одного.

Лякають багаті бідних. Наганяють страху на бідних.

Отак і тут, у цьому маленькому гірському селищі. Лякають грузинів росіянами, лякають росіян грузинами. А самі? Самі мирно собі живуть. Ходить дворянчик російський в гості до князя грузинського. Ходить грузинський князь в гості до дворянчика російського. А пикатий, носатий, пузатий урядник царський — почесний гість у обох.

Та зібрались народи разом, скинули владу багатіїв. У Москві, в Петрограді, в Єревані, в Тбілісі — всюди встановили Радянську владу.

Змінилося тепер гірське селище. Втік кудись дворянчик російський, скинуто навіки грузинського князя. А пикатий, пузатий, носатий урядник царський — де він? І згадки про такого немає.

Дружать в селищі люди. Не розділяє їх гірський потік. Немає ні цієї, ні тієї половини. Ні цеї, ні тої сторони. Не боїться Ніна тепер Чічіко. Чічіко не лякається Ніни. Нерозлучні тепер Чічіко і російська дівчинка Ніна. Коли побачиш: іде Чічіко — обов'язково поруч Ніна. Якщо помітиш Ніну, можеш очі заплющити і то Чічіко побачиш.

— Ніно! Чічіко! Ніно! Чічіко! Ніно! Чічіко!— дзвенять голоси в селищі.

Дружать вони — Чічіко і російська дівчинка Ніна.

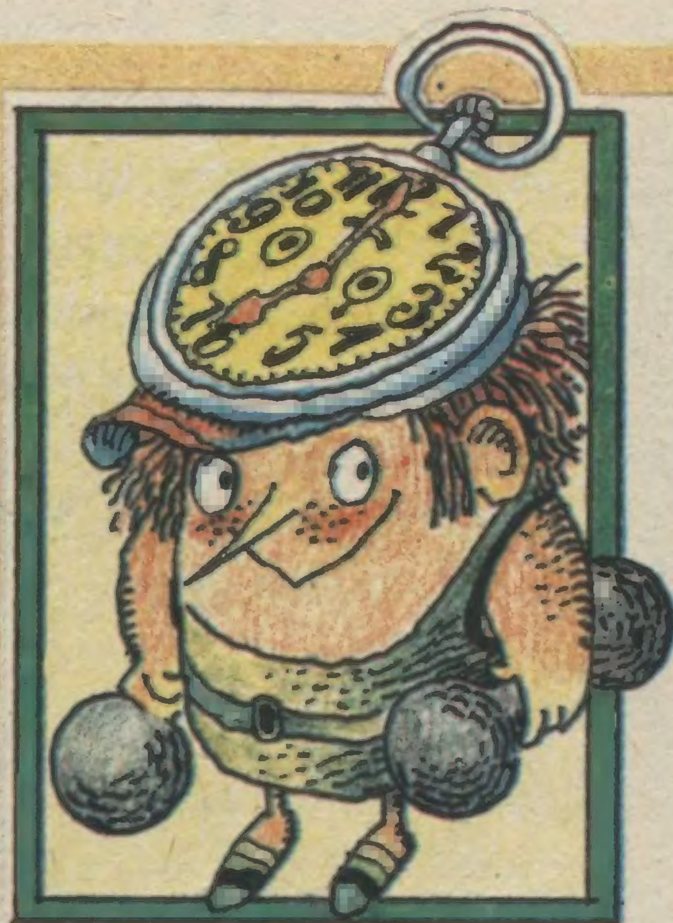
Переклала з російської
Д. ІЛЬЧЕНКО
Малюнки О. МІХНУШОВА

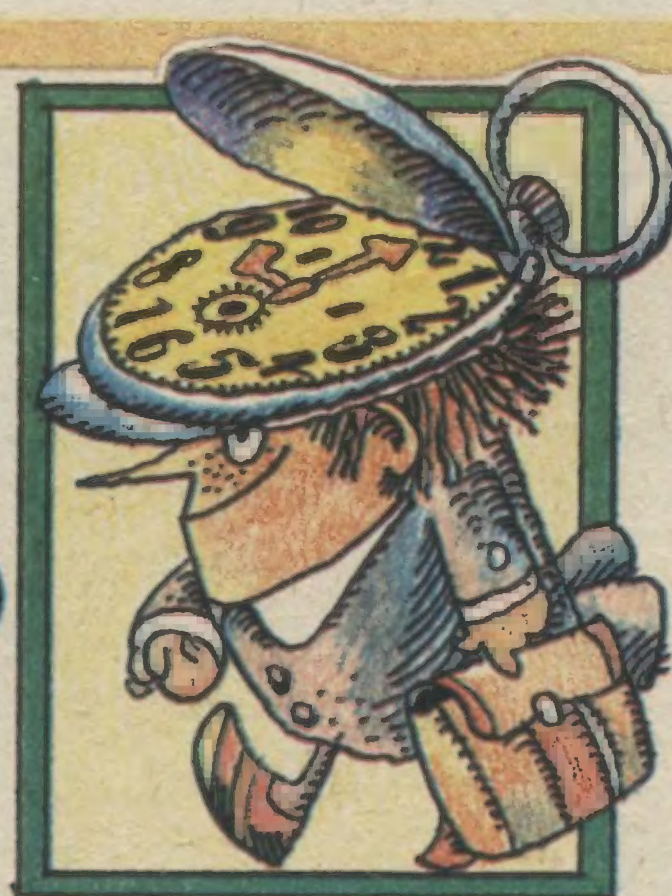
Ігор МАЗНІН

НАЙТРУДНІША СПРАВА

Одна
Із найтрудніших
Справ —
Враз
Не робити
Двадцять справ,
А кожну мить
І кожен раз
Для всього мати
Певний час:
І на роботу,
Й на спочин,
На жарти й гамір
П'ять хвилин,
І на забаву —
Звабну мить,
І час на книжку,
Котра
Вчить!..

Переклав з російської
П. ЗАСЕНКО

Володимир
РАЗУМНЕВИЧ

ФОТО НА ЗГАДКУ

Кузя побачив у батька на грудях фотоапарат і запитав, звідки той у нього. Тато з гордістю сказав, що це заводський подарунок.

— Ти, тату, ударник, ось тебе й нагородили,— здогадався Кузя.— Ми з Тимкою в себе в садку також ударники!

— Раз така справа,— весело сказав Кузин тато,— треба вас сфотографувати. Ударників завжди фотографують і знімки потім вивішують на Дошці пошани, щоб усі знали, які вони, кращі люди країни!

— Я знаю,— сказав Тима.— Я в газеті бачив.

— Правильно,— згодився Кузин тато.— Буває, знімки в газетах друкують, буває — на Дошці пошани. Всюди ударникам пошана!

— Сфотографуйте нас якнайскоріше!— захотілося Тимі.

Кузин тато повів друзів у парк. Там багато красивих квітів і дерев, гойдалок і каруселей. І навіть човни плавають в озері поруч з білими лебедями. Всюди можна фотографуватися. Тима попросив зняти його в човні, начеб він моряк. А Кузя забрався в літак, що крутиться на каруселі разом з дерев'яними кониками, і помахав рукою:

— Знімай, тату! Я в космос лечу!

Потім Кузин тато сфотографував їх разом — вони, Кузя й Тима, обійнявшись, сидять під дубом на лавочці і дивляться один на одного здивовано, ніби двадцять років не бачились.

Знімки наступного ранку подарував їм, ідучи на роботу, Кузин тато.

— Це вам на згадку!..— сказав він.— Мине багато років, і вам буде приємно побачити себе на знімку такими веселими і дружними.

Увечері додому з садка Кузю з Тимою вела Тимина мама. Всю дорогу Кузя розповідав їй, як вони в парку фотографувались. А коли проминули світлофор, Кузя несподівано замовк. А Тима хитрувато примружився і сказав:

— Давай, мамо, он до того будиночка підійдемо. Там якісь картинки.

І він потягнув маму до будинка, що височів неподалік.

На одній з його стін було наклеєно два портрети — Тима сидів у човні, взявшись за весло, і Кузя, відлітаючи в космос, махав з літака рукою.

Тимина мама суворо глянула на сина:

— Твоя робота?

— Чому моя?— відповів Тима.— Це Кузин тато нас сфотографував для Дошки пошани. Виховтелька водила нас сюди на прогулянку. От ми взяли і приклеїли. Ніхто не бачив. Ти — перша.

— Хай люди бачать,— вигукнув Кузя,— які ми, кращі люди країни!

Тимина мама несхвально похитала головою:

— Надто скоро ви прославили себе. Це ще заслужити треба...

— Не хвилюйся, мамо,— заспокоїв Тима.— Ми скоро заслужимо. От побачиш! Я буду заслуженим моряком, а Кузя — заслуженим льотчиком. Ми вже домовились.

Переклала з російської З. МЕНЗАТЮК
Малюнки О. БАССА

Володимир ПРИХОДЬКО

УТЕКЛИ ВІД МЕНЕ ДВЕРІ

Друзі,
Вірите химері —
Утекли від мене двері.
Мовили:— Прощай, герою,
Відчиняв ти нас ногою!

Переклала з російської Н. ПОКЛАД

УКРАЇНО, ЗОРЕ МОЯ!

Уявіть собі: наш космічний корабель пролітає над південним заходом Радянського Союзу. Космонавт дивиться на Землю і бачить жовтаві лани, великі міста, які сяють, наче сузір'я, блискучі стрічки річок і копри шахт. Бачить могутні підприємства і лісисті гори, Чорне море, яке припало до гарячих степів. Це — Україна.

З давніх-давен тут живуть люди. За часів Київської Русі на цій землі вже було двісті міст.

1654 року після визвольної війни українського народу під проводом Богдана Хмельницького Україна возз'єдналася з Росією.

Визначною подією став Перший Всеукраїнський з'їзд Рад, який відбувся 25 грудня 1917 року. Він проголосив створення Української радянської держави — УРСР. А в 1922 році радянські республіки, і серед них Україна, утворили Союз Радянських Соціалістичних Республік.

Нині Україна — це сталь і вугілля, літаки і комп'ютери, хліб і цукор. А ще — тихі озера, калинові гаї, неозорий наш Дніпро, вільні та вічні пісні, які співали ще прадіди наші.

Дмитро ГНАТЮК,
Герой Соціалістичної Праці, народний артист СРСР, лауреат Державної премії СРСР

Василь СИМОНЕНКО

ЗАВЖДИ МИ, РОСІЄ, З ТОБОЮ

Над Россю, Дніпром і Сулою
В задумі шепочуть гаї:
В садах України весною
Про щастя дзвенять солов'ї.
Як сад навесні зеленіє
Та віхолу білу мете,
Так в серці народнім, Росіє,
До тебе пошана цвіте.

Тепер не оглянути оком
Дніпровську оновлену шир.
В майбутнє упевненим кроком
Іде наш народ-богатир.
Коли ми будуємо й сієм
У рідному вольнім краю,
Ми в дружбі з тобою, Росіє,
Черпаємо силу свою.

Ми піснею славим дзвінкою
Москву, і Урал, і Сибір,
Ми завжди, Росіє, з тобою
У битвах за щастя і мир.
Хай сад навесні зеленіє
Та віхолу білу мете!
У серці до тебе, Росіє,
Любов наша вірна цвіте, як весна.
Завжди ми, Росіє, з тобою,
Завжди ми з тобою, Москва!

Олег ОРАЧ

* * *

Де ясні зорі й тихі води,
До столу древнього Дніпра,
Зійшлись побратані народи
В ім'я життя, в ім'я добра.

І кожен мову свою рідну,
На іншу схожу — й своєрідну,
Душі своєї щирий жар,
Підносить як найбільший дар.

Хоч і лунають мови різні,
Та розуміє брата брат,
В родиннім колі нам не тісно
За голубим столом Дніпра.

«Добридень!»,
«Добры дзень!»
І «Здравствуй!» —
Рукостискання і привіт.
Тече Дніпро,
Ріка слов'янства,
У Чорне море,
В білий світ.

Цього року ви, діти, побували з Барвінком в усіх республіках. Дізналися про багатьох трударів. І ви «сміливіше беріться до справжніх, корисних справ». Таке побажання висловив М. С. Горбачов у привітанні делегатам 9-го Всесоюзного зльоту піонерів у Артеку.

Малюнок Г. ГОРОБІЄВСЬКОЇ

Олександр
ЗИМА

ПРО СІРОГО ВОРОНА ТА ЧАРІВНІ ОКУЛЯРИ

Казка

В одному лісі жив лісник з дружиною. І був у них хлопчик Сергійко. Хлопчик дуже любив стару грушу, що росла у їхньому саду. На тій груші вимостив собі гніздо з чорного ломаччя Сірий Ворон.

Сергійкові здавалося, що Сірий Ворон кривдить грушу й через те вона поволі всихає. Хлопчик хотів її врятувати: і обкопував, і поливав. Та однак груша всохла, і її спиляли. Із гнізда випала золота монетка, обгортка від шоколаду, скельце дзеркальця й срібний гудзик. Коли Сергійко побачив усе те добро, то дуже здивувався й запитав батька:

— Тату, а навіщо Сірий Ворон понаносив це до гнізда? Він же не ходить у магазин і не пришиває гудзиків...

— Сірий Ворон, сину,— мовив тато,— збирає не гроші й не гудзики. Він несе у своє гніздо все, що блищить на сонці, як скалочки чарівних окулярів.

— А що то за окуляри?— здивувався Сергійко.

— Слухай же,— казав тато далі.— Давно-предавно, коли ще ні нас з тобою, ні цієї груші не було на світі, з'явилися перші звірі й птахи. Було їх дуже багато. Почали птахи обживати ліси, степи, озера й гори. Усі мостили собі гнізда, і тільки Сірий Ворон не брався до роботи.

— Слухай, Вороне, чому ти досі не мостиш гнізда?— запитала його Сойка.— Де твої дітки житимуть?

— Без тебе знаю, що робити. На те я наймудріший серед вас,— гордовито відповів Сірий Ворон і полетів у хащі, де жила Сова.

«Ще побачимо, хто в кого тепла проситиме»,— зловтішно подумав Ворон та й сів на дуба. Сидів там до самісінького вечора і пильно стежив за Совою.

Треба сказати, що колись Сова бачила не лише вночі, але і вдень. Тільки для цього Сова одягала чарівні окуляри з блискучими скельцями.

Сірий Ворон як побачив у Сови ті окуляри, то йому й захотілося їх украсти. Бо ж вони, мабуть, такі гарячі, що і в гнізді від них буде тепло.

От одного разу Сова не помітила Сірого Ворона на дубі, залишила в дуплі чарівні окуляри й полетіла на нічні лови.

Сірому Воронові тільки того й треба було. Прокрався у Совине дупло, забрав чарівні Совині окуляри й гайда до сусіднього лісу.

Сірий Ворон не знав, що чарівні окуляри сяятимуть на весь ліс, неначе метеорит у небі.

— Що це так світиться?— питали здивовано птахи, що вже вкладалися спати.

— Може, то полетіла Жар-птиця?— несміливо запитала Жовта Мухоловка.

Їй ніхто не відповів. Усі, мов зачаровані, дивилися на дивний вогонь над лісом.

У сутінках найкраще бачила Сова. Вона зразу ж пізнала свої окуляри й кинулася наздоганяти Сірого Ворона.

— Віддай, злодюго!— гукала Сова.

Ворон злякався, каркнув і випустив чарівні окуляри. Вдарилися вони об пеньок дуба й розлетілися на дрібні скельця.

— Кари тобі, Вороне! Тобі й твоїм дітям — кари!— крикнула у відчаї Сова.

— Кар-р!— з переляку промовив Ворон.

Відтоді і Ворон, і його діти забули свою мову і вміють тільки каркати. І каркатимуть доти, доки Сірий Ворон не знайде усі скельця, не складе з них чарівні окуляри і не поверне їх Сові. От і носить Сірий Ворон у своє гніздо все, що блищить...

— Тату, а Сірий Ворон знайде скельця з чарівних окулярів?— запитав Сергійко.— Мені його так жаль і Сови жаль. Невже не можна якось допомогти Сірому Воронові? Тоді б він повернув Сові чарівні окуляри.

— Не можна, Сергійку,— сказав тато.— Сірий Ворон скоїв великий злочин. А той, хто розіб'є чужу радість, уже ніколи не матиме щастя.

— Навіть людина? — спитав з острахом Сергійко.

— Навіть людина,— мовив тато.— Радість і горе на землі для всіх однакові. І для звірів, і для птахів, і для людей.

Сергійко дивився на старе гніздо Сірого Ворона й думав про те, що він робитиме тільки добро. І для звірів, і для птахів, і для людей.

Публікація Тетяни ЗИМИ

Малюнок Д. ДЕЙНИЧЕНКО

Василь МАРСЮК

БІЛЯ СТАНЦІЇ ЖИВУ

Біля станції живу
У малому місті.
Їде поїзд у Москву —
Ех, на нього б сісти!

Ось і київський летить
З гуркотом і свистом,
Не спиняється й на мить —
Ех, на нього б сісти!

Мчить товарний по мосту,
Довгий, мов намисто.
Може, він в Алма-Ату...
Ех, на нього б сісти!

Вітер знову розгойдав
Гілку на горісі.
Це швидкий когось помчав
Прямо у Тбілісі.

Не стають і не беруть,
Їдуть в різні боки.
Здогадалися, мабуть,
Що роблю уроки.

Іван БУРСОВ

ЗАГАДКИ

То зорі пасе,
То сонце несе.
Поспішає,
І біжить,
І на місці лежить.

(Річка)

Ішов —
Без доріг.
Де йшов —
Там ліг.
Лежав до весни,
Навесні побіг.

(Сніг)

Переклав з російської
О. ІЛЬЧЕНКО

БУЛА ТАКА РОЗМОВА...

* * *

Бабуся виряджає внучку до школи:

— Дивися ж мені, Оленко, щоб зошити були чистими! — наказує вона.

— А на чому ж мені писати, бабусю?! — здивувалась внучка.

* * *

— Якби ти знав, друже, як наш Вітько плаває!
— Добре?
— Прекрасно.
— А взимку?
— І взимку теж.
— Тренується він у міському басейні?
— Ні, в школі на уроках, біля класної дошки...

Надіслав Борис СЛЮСАР
з м. Світловодська Кіровоградської області

Євген МИРОНОВ

ЧЕРЕПАХА

Черепаху до малят
Записали у дитсад.

Не одна пройшла зима,
А її нема й нема.

Не прийшла вона і досі —
Стала бабцею в дорозі.

Переклав з російської
П. ЗАСЕНКО

ЗДОГАДЛИВИЙ УЧЕНЬ

На уроці природознавства вчителька запитує Юрка:

— Скажи нам, як називається той материк, де живуть слони, носороги, бегемоти, жирафи?

— А, знаю! Зоопарк!

— Ясно. А тепер скажи, як називається тварина, в котрої два горби на спині і живе вона в пустинях?

— Два горби? А, знаю! Горбоконик!

Надіслав Василь БАБІЙ
з м. Богородчани
Івано-Франківської області

Малюнок Н. ХАРЛАМПІЄВОЇ

Олександр ПАРХОМЕНКО

Сонце, Мороз і Вітер

Стара казка на новий лад

Де при шляху при широкім
Шелюга та чорнолоз,
Стрілись якось ненароком
Сонце, Вітер і Мороз.

По словечку, по словечку,
Мов на подив та на сміх,
Учинили суперечку:
Котрий дужчий поміж них?

— Я!— і Вітер у дугу
Гне червону шелюгу;
— Я!— і кригою Мороз
Криє сизий чорнолоз;
— Я!— і Сонце припекло,
Долом злото розлило,—
У змаганні аж киплять,
А до згоди — ні на п'ядь.

Сонце глядь — іде школярик,
У руках несе букварик
(Мабуть, ходить в перший клас).
— Нумо, хто буквар одняти
Скорше здоліє в хлоп'яти,
Той і дужчий поміж нас.

— Згода!— віє Вітер лунко.—
Я охочий до грабунку,
Раз дмухну — і відберу!..—
Рве, хапає, однімає,
Та хлоп'я буквар тримає:
— Не віддам, хоч хай умру!..

Вслід Мороз:— А я це зможу:
Ручки хлопцю одморожу,
Ще й хуртечу позову!..—
Тільки хлопець не боїться:
Шасть руками в рукавиці,
А букварик — під пахву.

Сонце звабне, Сонце хитре...
— Кинь, Морозе, кинь-но, Вітре,
Не силкуйтеся дарма.
Те, що силою узяти
Не могли ви у хлоп'яти,
Я добуду жартома!

Пестить хлопця та голубить,—
Адже ласку кожен любить,
А дитина й поготів...
У блакиті ані хмарки,
Гарно, гарно, тільки жарко,—
Геть школярик употів.

Сонце звабне, Сонце хитре...
Піт малому з личка витре
Та сильце йому плете:
— Це б скупатися, бо спека,
Річка зовсім недалеко,
Як ти дивишся на те?

І себе лукаво тішить:
Лиш роздягнеться школяр
Та добро своє залишить,—
Я й візьму його буквар!

А школярик був обачний,
Мовив Сонцю:— Дуже вдячний,
Покупаюсь залюбки.
Тільки прошу почекати:
Віднесу буквар до хати,
Й підем разом до ріки!..

...Там, де гнеться з літа в літо
Шелюга та чорнолоз,
Гомоніли сумовито
Сонце, Вітер і Мороз.

Вітер плутався в бадиллі:
— Підупали ми на силі,
Раз не можем букваря
Одібрати в школяра.

— Ні,— Мороз йому на те,—
Щось тут, бачу, непросте:
Певно, хлопець про запас
Знає чари проти нас.

Сонце крутить вуса житні:
— Геть догадки нісенітні,
Не шукайте жодних чар:
Хто з книжками змалку дружить,
Той не дасть себе подужать,
Як не дався нам школяр.

Малюнок В. СЕРЦОВОЇ

Тетяна ПОЛЯКОВА

НОВАЧКИ

Оповідання

Прибуло на заставу поповнення — троє молодих солдатів. Тарас Попелюк — худий і високий, чуб у нього кольору стиглої пшениці, очі сірі, швидкі. Сергій Очеретний зросту середнього, проте кремезний і плечистий, в карих очах насмішкуваті іскринки виблискують. А третій солдатик, Льоша Кукушкін, мабуть, каші в дитинстві мало їв: і на зріст вдався маленький, і щуплуватий трохи. Ніс і щоки в нього геть усі в коричневих цяточках, так що навіть старшина спочатку його не Кукушкіним називав, а Веснушкіним.

Ось такі не схожі один на одного новачки вишикувались перед начальником застави й доповіли, що вони прибули для проходження прикордонної служби. Подивився на них начальник застави капітан Рязанов і сказав:

— Орли!

Перезирнулися солдати — що ж у них таке орлине?!

— У нас тут, в горах, усі прикордонники — орли,— каже далі Рязанов.— Інакше не можна. Сміливість орлина на стежках високогірних просто необхідна — це по-перше. Сила й витримка, як в орлів, теж потрібна — це по-друге. Ну й, по-третє, пильності орлиної кожен повинен навчитися. Та ви й самі переконаєтесь. Готуйтеся: о п'ятнадцятій нуль-нуль підемо знайомитися з ділянкою кордону, яку охороняє застава. На лижах ходити вмієте?

— Так точно, уміємо, товаришу капітан!— відповідають хором.

— Це добре,— мовив Рязанов.— А то ділянка наша складна. Особливо — лівий фланг. Он якраз саме відтіль прикордонний наряд на заставу повертається.

Глянули новачки у вікно. Бачать, а лижники в маскхалатах у двір застави в'їжджають. Обличчя в них від морозу рожеві. «Ну,— думають новачки,— мабуть, не такий-то й страшний лівий фланг».

І ось у призначену годину одягли молоді солдати і капітан Рязанов необхідні обладунки й вирушили туди, де по гірському хребту пролягла лінія Державного кордону СРСР. Уздовж кордону тягнеться контрольно-слідова смуга, а поруч з нею — дозорна стежка. Тільки прикордонники по цій стежці ходять, більше нікому не дозволяється. А коли виявиться на слідовій смузі або десь близько «дозорки» чужий слід, значить — тривога, піднімається застава на ноги. Влітку слідову смугу солдати розпушують і старанно боронують. Взимку вона пухнастим сніговим килимом накрита. Все на ній видно, як на чистій сторінці з учнівського зошита.

Цього разу новачки з Рязановим ніяких чужих слідів на ділянці не помітили. Повернулись вони на заставу, коли зимове сонце вже закотилося за гори.

Після вечері капітан Рязанов запросив Попелюка, Кукушкіна і Очеретного до себе в кабінет — канцелярію.

— Ну, орли, як наліталися сьогодні?— пожартував він.

— Ото вже наліталися так наліталися,— похмуро сказав Попелюк.— То підйом, то спуск, то підйом, *то спуск...*

Будь він тричі неладен, цей лівий фланг! У мене, якщо чесно, в думках було тільки одне — пошвидше б на заставу!

— І в мене теж,— зізнався Кукушкін.

— А ви, Очеретний, що думали?— поцікавився Рязанов.

— Не встиг я ні про що подумати, товаришу капітан,— знизав плечима Сергій.

— Як це так?— здивувався начальник застави.

— Така краса довкола! Гори в снігах. Хмари над ними так, ніби яхти, пливуть. Казка! Задивився я і ні про що вже більше не думав. Милувався, і все.

— Ти ба — «яхти»!— хмикнув Попелюк.— Іч, морська душа!

А капітан запитує Очеретного:

— То ви аніскілечки не стомились?

— Стомився, звісно, — признався Сергій.— Але, загалом, я тренований. До служби в армії готувався.

— Добре,— сказав капітан.— Доведеться вам над своїми товаришами шефство узяти. Службу ж потрібно щодня нести.— І додав, усміхнувшись:— Тоді, гляди, й для них природа всією красою відкриється...

Коли солдати вийшли з канцелярії, Кукушкін мовив:

— Та-ак. Не любить кордон слабаків.

— Не падай духом, Льошо,— поплескав його по плечі Попелюк.— З нашим тренером Очеретним ми досягнемо таких успіхів, що перед нами в небі не тільки яхти попливуть...

Він засміявся, підморгнув Сергієві і глянув на годинник. Було вісім годин вечора, а якщо говорити військовою мовою — двадцять нуль-нуль. Саме в цей час, а не опівночі, як у нас із вами, починається нова прикордонна доба. Перший нелегкий для новачків день на заставі минув...

Переклала з російської В. КАМЕНЧУК
Малюнок М. ЄМЕЛЬЯНОВА

Добридень, любі друзі!

Приснився мені вчора дивний сон. Наче вже середина грудня. Саме час надсилати привітання з Новим роком родичам і друзям. А друзів у мене багато — в усіх республіках наших. Але я чомусь не поспішаю. Думаю: «Встигну ще!» А час іде.

Пригадав я чомусь листа третьокласниці Лариси з Донецька. Вона розповіла мені, як забарилася і не надіслала вчасно вітальної телеграми до села своїй бабусі, у якої був день народження. Бабуся, чекаючи на телеграму, навіть хвилюватися почала: чи, бува, не трапилося чогось лихого з онукою? Лариса ж завжди акуратно листи писала і телеграми надсилала.

Згадав і листа з Тернопільщини від Іванка. Він у другому класі вчиться. Хотів Іванко написати привітання мамі з Восьмим березня й намалювати гарну квітку. Але так довго грався з хлопцями, що почав свою важливу справу пізно ввечері. І, звичайно, не встиг закінчити вчасно. Так привітання мамі лишилося недописаним, а гарна квітка — недомальованою.

Отож я й думаю: завітати б до універмагу по новорічні подарунки. Та відчуваю себе таким зледачілим, що навіть підвестися з крісла не можу. «Трохи ще телевізор подивлюся!» — вирішую. Аж тут диктор і каже з екрана: «На жаль, діти, ми не можемо сьогодні, тридцять першого грудня, привітати вас із Новим роком від імені професора Маківки, бо він привітання для вас не надіслав...»

— Як не надіслав?! Як тридцять перше грудня?! Я ж думав, часу ще багато! Невже Новий рік?! — закричав я і прокинувся. Ох і сон, думаю!

— Дідуню, дідуню! Чому ти кричиш: «Новий рік!»? Зараз же середина грудня! — підійшов до мене онук Ігор.

— То мені наснилося, хлопчику, — відповів я. А сам швиденько...

Як ви гадаєте, діти, що ж я почав робити після такого сну?

Чекаю на ваші відповіді!

З Новим роком вас!

Ваш професор Маківка

Марійка ПІДГІРЯНКА

Співанка про місяці

Ой місяць с і ч е н ь кличе мороза,
Морозить лиця, щипає носа.

А місяць л ю т и й вітрами дує,
На водах з льоду мости будує.

Б е р е з е н ь місяць льоди поломить,
Весняну пісню річка задзвонить.

Квітами к в і т е н ь всіх привітає,
Усі садочки порозквітає.

Гей, т р а в е н ь прийде у дні чудові,
Простелить всюди трави шовкові.

А місяць ч е р в е н ь луги покосить,
Червоним соком ягідки зросить.

А місяць л и п е н ь гарячим літом
Обсипле липи пахучим цвітом.

А місяць с е р п е н ь серпом задзвонить,
Достиглий колос додолу склонить.

В е р е с е н ь місяць добре газдує,
Овоч смачненький дітям дарує.

А місяць ж о в т е н ь мряку розвіє,
В лісах, в садочках лист пожовтіє.

А л и с т о п а д — той жалю не має —
З дерев останнє листя зриває.

А місяць г р у д е н ь на радість людям
Сніжком присипле замерзле груддя...

Малюнки Г. ЮРЧЕНКО

КОНКУРС «МІЙ РІДНИЙ КРАЙ»

Дорогі друзі!

Настав час підбити підсумки конкурсу юних художників «Мій рідний край» у нашому «Первоцвіті».

Всі ви добре попрацювали — це видно з ваших малюнків. А надійшло їх до редакції близько тисячі! Вони дуже гарні. Дякую вам! Переможці конкурсу отримають нагороди.

Чекаю в наступному році нових малюнків. Надсилайте їх мені! Конкурс «Мій рідний край» за побажаннями читачів продовжуємо.

ВАШ БАРВІНОК

1. «НАШ ЗАМОК». Малюнок Зузани ГРИНШАРИНОВОЇ, четвертий клас, м. Нітра, Чехословаччина
2. «НАШ ШЕФ». Малюнок ОЛІ ХОТЧЕНКОВОЇ, 10 років, м. Копиль Мінської області
3. Малюнок Оленки КУЛИКОВОЇ, 8 років, м. Воронеж
4. Малюнок Наді ТИМІРХАНОВОЇ, м. Якутськ
5. «У СЕЛІ». Малюнок Сергія ГЕРАРДОВА, 9 років, м. Дніпродзержинськ

5.

1. 2.

3

4.

6.

СОЛОВЕЙКО

У гайочку нашім
Співає соловей.
Усіх чарує піснею —
Дорослих і дітей.

НАШ БАРВІНОК

Барвінку, барвінку, розквітни!
На всіх континентах цвіти!
У дружбі народів і праці
Ми будемо, діти, рости.

Такі вірші надіслала нам Зоя ЛОЗОВА із села Врублівка Житомирської області. У своєму листі Зоя пише: «Ми всім класом вивчаємо українську мову. В мене з мови п'ять. Я граю на скрипці, люблю малювати».

7.

8.

6. «ХОРОВОД ПРОСТО НЕБА». Малюнок Наталки БАННИКОВОЇ, 11 років, м. Куйбишев
7. «АЛЬОНУШКА ТАНЦЮЄ». Малюнок Світлани ІДРИСОВОЇ, с. Бескарагай
8. «ХАНСЬКИЙ ПАЛАЦ У МІСТІ БАХЧИСАРАЇ». Малюнок Віки ІСЛАНОВОЇ, 11 років, с. Луганське Кримської області

Сьогодні ми друкуємо відповіді на загадку журналу «Вясёлка», вміщену в дев'ятому номері нашого журналу. На верхньому малюнку відгадка Васі Вясьолкіна, на нижньому — відповідь Барвінка.

Автори цього номера перерахували частину гонорару в Радянський дитячий фонд імені В. І. Леніна.

У ПРИРОДІ — В РІДНІМ ДОМІ

ШИШКИ

Якось узимку пішли ми з Інною до лісу. От гуляємо собі, коли Інна й запитує:

— А чого на цій сосні всі голки обсипалися?

— Це не сосна,— відповідаю,— а осика.

— Ні, тату, сосна,— заперечує донька.— Бачиш, під нею шишки лежать.

Дійсно, сніг під деревом густо встелений сосновими шишками.

— Он воно що!— усміхаюся.— Ну, якщо вже ти така спостережлива, то давай постоїмо і подивимося на це дерево. Тільки умова: тихенько-тихенько.

Постояли. І що ж? Через якийсь час — пурх! Підлітає до дерева дятел. Із шишкою в дзьобі.

А на осиці одна гіллячка відчахнута. Дятел застромив шишку в розщепину і ну з неї насіння вилущувати. Розщепина вузька, шишка міцно в ній тримається, от дятлові й зручно обідати. Винахідливий!

Інна дивиться, аж подих затаїла — цікаво!

Вилущив птах шишку і бух її на сніг. Та й сам полетів, певно, по іншу шишку подався.

— Тепер зрозуміла,— питаю,— чого під осикою соснові шишки лежать?

А чи у вашій школі є своя кролеферма? Барвінкові буде цікаво довідатися, кроликів якої породи ви вирощуєте. Чекаємо ваших листів.

ОПЕРАЦІЮ ВЕДУТЬ ЮННАТИ

ШКІЛЬНА КРОЛЕФЕРМА

На нашій шкільній кролефермі є сто кроликів. Усі вони дуже люблять моркву, бурячки, капусту, травичку, зерно. Влітку юннати вирощують для них корми на пришкільних ділянках. А восени ми допомагаємо рідному колгоспові збирати яблука, кукурудзу та картоплю. Колгосп частину врожаю передає школі, щоб ми мали чим годувати вуханів до наступного літа. Недавно найстаранніших юннатів нашої школи нагородили значками «Юний кролівник».

Олег ДОРОШ,
учень Пагурецької восьмирічної школи Вінницької області

А В НАШІМ ДВОРІ

І В ХОЛОД НЕ ХИЛИТЬСЯ

Зачувши прихід зими, більшість трав заздалегідь хилиться додолу, тулиться до землі. А деревій як стояв — так і стоїть. Грудень застелив подвір'я біло-біло, а засохлі деревієві стебельця все ще вперто стовбурчаться з-під снігової ковдри.

До деревію наші предки завжди ставилися з великою пошаною. Навіть нібито міфічний герой Ахілл цією травою лікував свої рани. А нині кожен малюк знає: якщо з'явиться якась подряпина на руці чи на нозі, то швидше зірви кілька листочків деревію, помни в пальцях та приклади до тієї подряпини — одразу втамується кровотеча, і ранка заживе.

Певно, жодній рослині народ не дав стільки назв, як деревієві: тисячолисник, порізник, кривавник, білоголовник, дика гречка, серпоріз, солдатська трава, кашка, кровопуски тощо.

ВИЯВЛЯЄТЬСЯ...

...на земній кулі налічується 8600 видів птахів. З них у Радянському Союзі зустрічається близько 700, а на Україні — 360 видів.

...близько 50 видів птахів постійно живуть поряд з людським житлом.

...найпершими птахами, яких приручила людина, були гуси.

Сторінку веде
письменник Євген ШМОРГУН

БАРВІНОК ДЯКУЄ УСІМ ВАМ, ЛЮБІ ДРУЗІ, ЗА ГАРНІ ЛИСТИ И МАЛЮНКИ ДО СТОРІНКИ «У ПРИРОДІ — В РІДНІМ ДОМІ». ДО ЗУСТРІЧІ У НОВОМУ РОЦІ!

Малюнки М. ЄМЕЛЬЯНОВА

Барвінок

Головний редактор
В. В. Моруга

Редколегія

А. І. Давидов
М. М. Ємельянов
О. Д. Іваненко
В. І. Кава
А. Л. Качан
Л. І. Козій
(відповідальний секретар)
В. О. Момот
В. Я. Неділько
Д. В. Павличко
О. І. Пархоменко
Т. В. Полякова
Н. І. Сподаренко
Б. Й. Чалий

Художній редактор
А. М. Казанський

Технічний редактор
М. К. Акопова

Коректор
С. І. Гайдук

Макет А. Фролова

На обкладинці
малюнок Л. Харлампієва

Журнал видається українською та російською мовами. Засновано в 1928 році. Виходить раз на місяць. Рукописи не повертаються.

Здано до набору 24.08.87. Підписано до друку 23.10.87. Формат видання $60 \times 90^1/_8$. Офсетний друк. Умовн. друк. арк. 3. Умовн. фарб.-відб. 12,0. Обліково-видавн. арк. 3,51. Тираж 347300. Зам. 7-353

Адреса редакції: 252119, Київ-119, вул. Пархоменка, 38—44. Тел. 441-02-43, 441-46-80.

Київ, ордена «Знак Пошани» видавництво ЦК ЛКСМУ «Молодь».

Поліграфкомбінат ЦК ЛКСМ України «Молодь» ордена Трудового Червоного Прапора видавничо-поліграфічного об'єднання ЦК ВЛКСМ «Молодая гвардия». 252119, Київ-119, вул. Пархоменка, 38—44.

«Барвинок», журнал ЦК ЛКСМУ и Республиканского Совета Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина для школьников младших классов (на украинском языке).

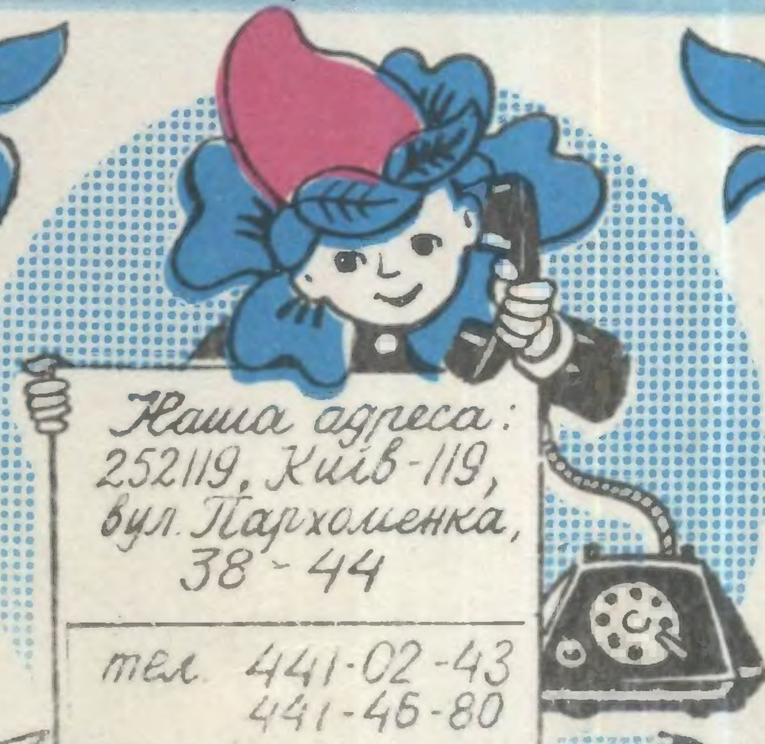
Журнал издаётся на украинском и русском языках. Основан в 1928 году. Выходит ежемесячно.

Адрес редакции: 252119, Киев-119, ул. Пархоменко, 38—44. Тел.: 441-02-43, 441-46-80.

Киев, ордена «Знак Почёта» издательство ЦК ЛКСМУ «Молодь».

Полиграфкомбинат ЦК ЛКСМ Украины «Молодь» ордена Трудового Красного Знамени издательско-полиграфического объединения ЦК ВЛКСМ «Молодая гвардия». 252119, Киев-119, ул. Пархоменко, 38—44.

Текст набрано з застосуванням вітчизняного фотонабірного комплексу «Каскад».

20 к.

Індекс 74022

Ось і прийшов до нас Новий рік. Федько з Мурчиком прикрашають свою ялинку. На кожній із чотирьох кульок, які рядочком висять на ялинці, Мурчик малює фрагменти ребуса (ви бачите ребус збільшеним на малюнках праворуч).

Але, як завжди, Федько переплутав порядок розташування картинок ребуса. Діти! Розгадайте ребус і підкажіть, як правильно розмістити його фрагменти. Прочитайте, що буде написано на ялинкових кульках.

Успіхів вам, друзі!

ВАШ БАРВІНОК